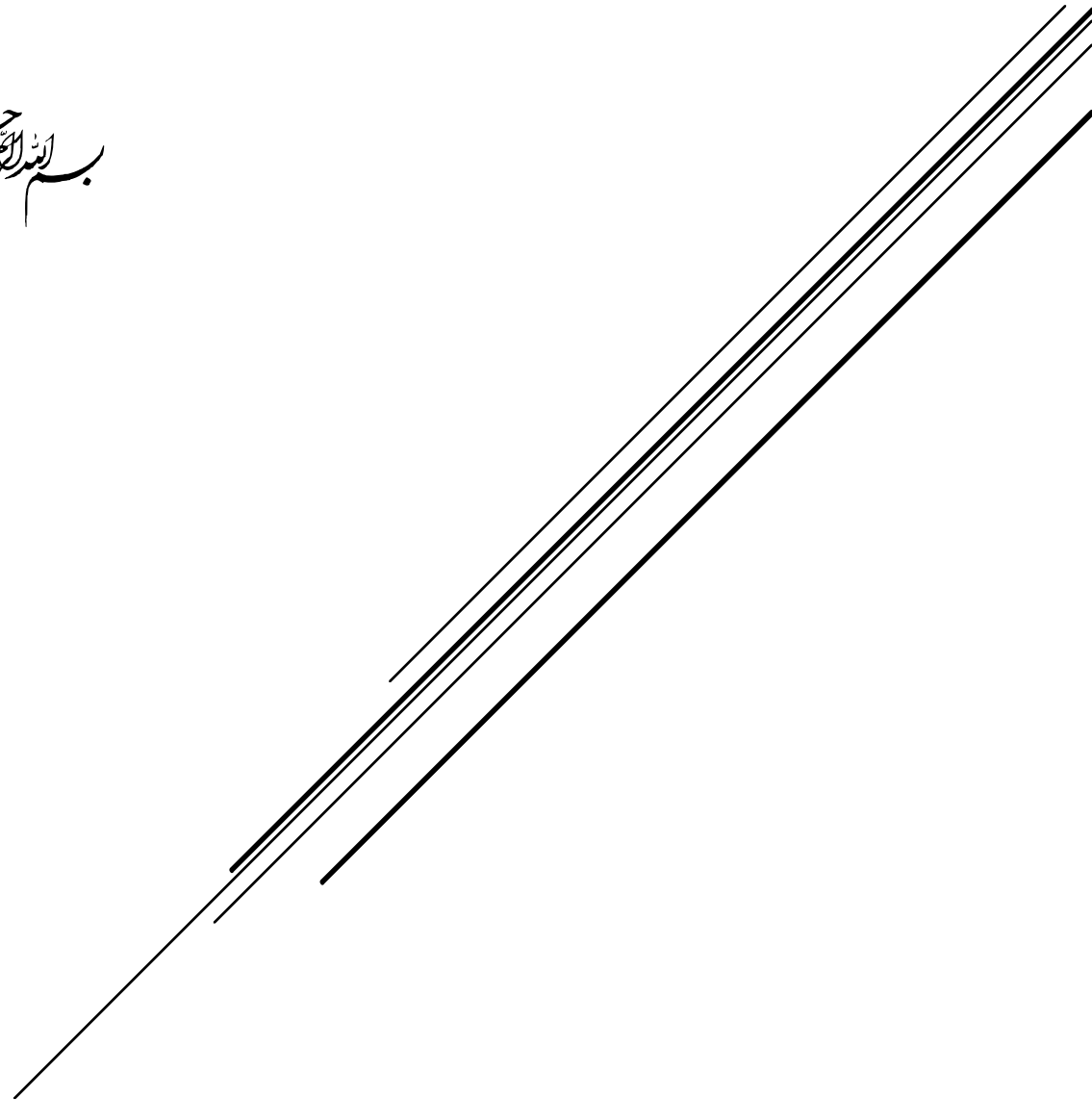

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقتصاد عمومی

مدرس : طاهر طاهریان

Taherian_Taher@yahoo.com

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

علم اقتصاد (Economics):

❖ علم استفاده بهینه از منابع کمیاب و محدود جهت برآورده نمودن نیازها و خواسته های نامحدود بشری.

❖ اقتصاد علمی است که چگونگی تخصیص منابع کمیاب بین نیازهای نامحدود انسان را بررسی می کند.

❖ موضوع علم اقتصاد مطالعه روش انتخاب و استفاده انسان و جامعه از منابعی است که طبیعت و نسل های گذشته در اختیار او قرار داده است.

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

زمینه های تفکر اقتصادی:

❖ کمیابی (Scarcity)

❖ انتخاب و هزینه های فرصت (Choice and Opportunity Costs)

❖ نهایی گرایی (Marginalism)

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

زمینه های تفکر اقتصادی:

❖ کمیابی (Scarcity)

هر چیزی را به هر اندازه ای که می خواهیم نداریم. این کمیابی با یک معیار فیزیکی قابل اندازه گیری نیست یک زمین شناس ممکن است بگوید که سنگ معدن قلع نسبت به سنگ آهن کمیاب است ولی از دیدگاه اقتصادی گفته می شود که هر دو کمیاب هستند. از نظر اقتصاددانان کمیابی ویژه زندگی انسانهاست که نمی توان از آن فرار کرد.

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

زمینه های تفکر اقتصادی:

❖ انتخاب و هزینه های فرصت (Choice and Opportunity Costs)

خانوارها و بنگاه ها باید در مورد تخصیص منابع خود در انتخاب بین کالاها و خدمات مورد نیاز تصمیم گیری نمایند.

هزینه فرصت یا هزینه فرصت از دست رفته هر تصمیم یا انتخاب برابر است با بالاترین فرصت یا فایده از دست رفته ناشی از انتخابی که می توانست بجای انتخاب مزبور با صرف همان مقدار منابع و زمان به کار رفته صورت گیرد

این تحلیل (هزینه فرصت)، مبنای تصمیم گیری و تخصیص منابع می باشد.

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

زمینه های تفکر اقتصادی:

❖ نهایی گرایی (Marginalism)

از فاکتورهای مهم در انتخاب و تصمیم گیری هنگام خرید و مصرف و یا در موقع تولید محصولی فواید و هزینه های آخرین واحد آن محصول است برای مثال اگر تولیدکننده ای قصد تغییر سطح تولید خود را به میزان یک واحد داشته باشد به طور منطقی کافی است که او بین هزینه و فایده حاصل از تولید این واحد اضافی مقایسه ای انجام دهد و بعد برای تغییر سطح تولید اتخاذ تصمیم نماید. این روش برای مقایسه فایده و هزینه تصمیم اتخاذ شده به کار می آید.

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

سوال های اساسی علم اقتصاد

۱. چه چیزی و چه مقدار تولید کنیم؟
۲. چگونه تولید کنیم؟
۳. چگونه توزیع کنیم؟

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

منابع (عوامل) تولیدی:

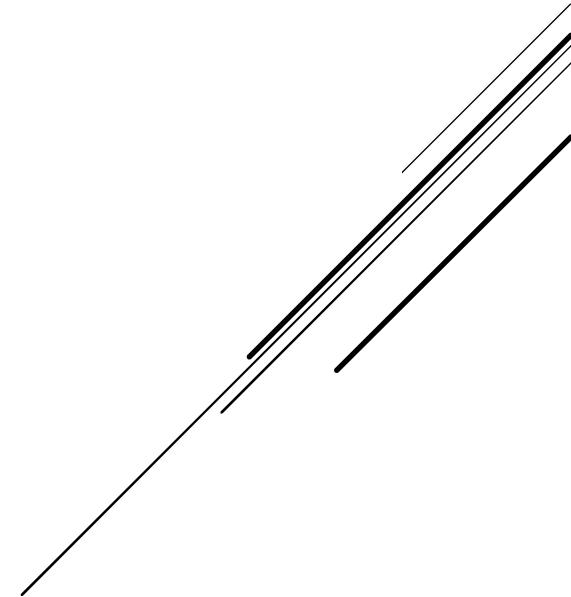
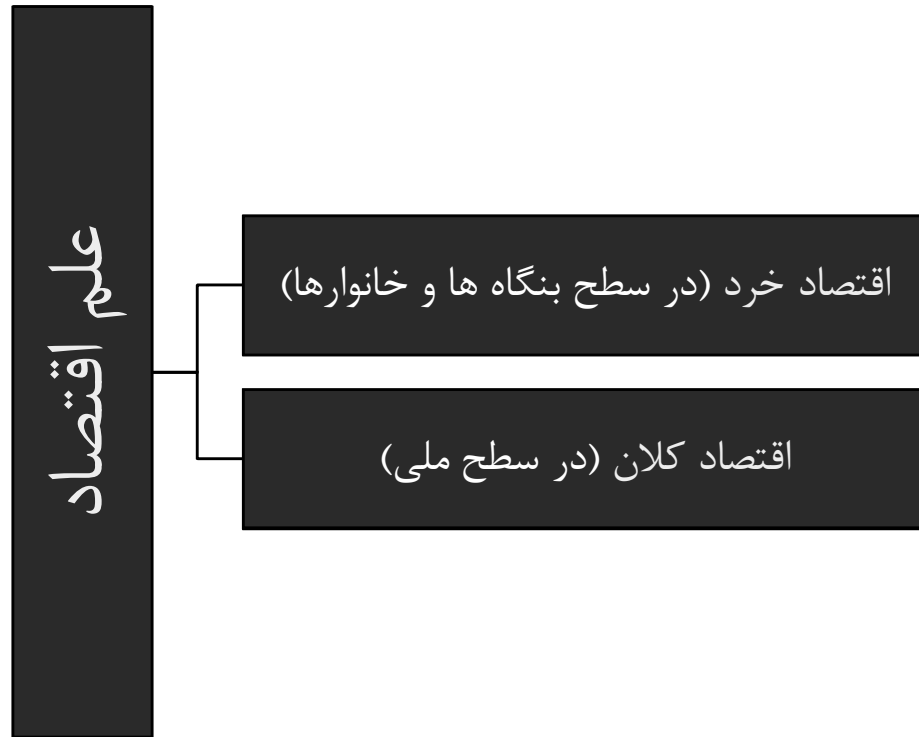
۱. منابع انسانی: نیروی کار که شامل نیروی فکری و فیزیکی است.
۲. منابع غیر انسانی: ساختمان ، ماشین آلات و منابع معدنی و ...

روش فنی تولید: فن بکارگیری عوامل تولید برای تولید کالا و خدمات با توجه به دانش موجود

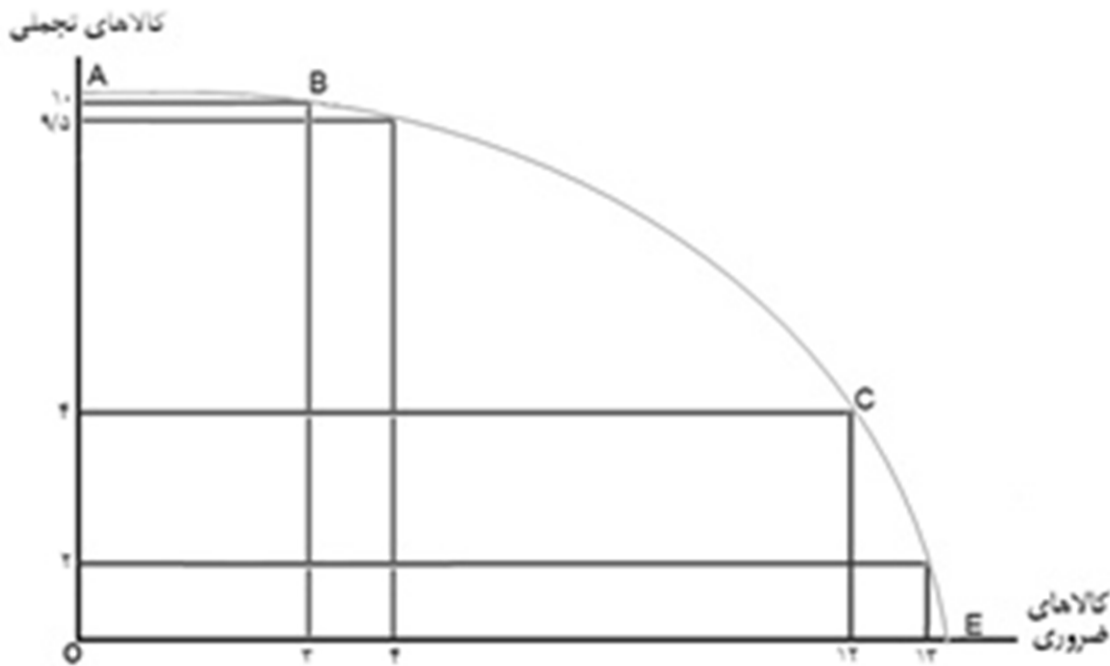
فصل اول : مبانی علم اقتصاد

دسته بندی اقتصاد:

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

مرز امکانات تولید (PPF)

Production Possibility Frontier

❖ مرز بین آندسته از کالاهایی که می توانند تولید شوند و آن دسته که نمی توانند تولید شوند.

❖ مکان هندسی ترکیبات مختلفی از دو کالای مختلف.

❖ هزینه فرصت یک واحد کالای ضروری در نقطه C برابر با دو واحد کالای تجملی است

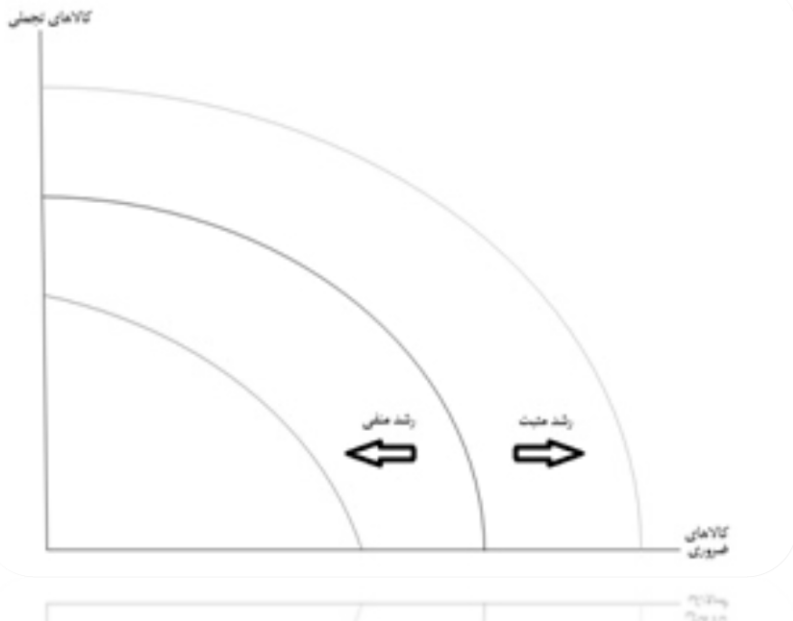
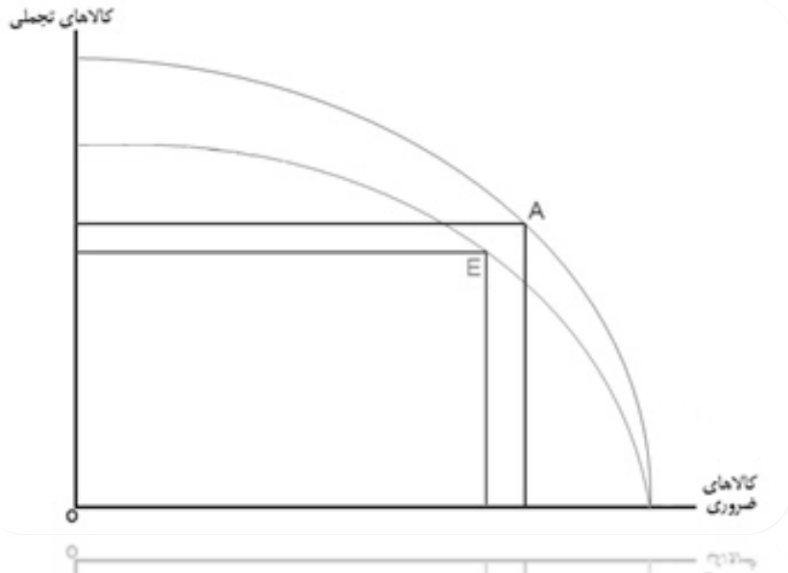
❖ منابع تولیدی جامعه، فقط صرف تولید دو کالای X و Y می گردد؛

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

مرز امکانات تولید (PPF)

❖ رشد اقتصادی سبب حرکت از نقطه E به سمت نقطه A می باشد.

❖ رشد منفی به سبب ناکارآمدی تولید و یا عدم اشتغال کامل صورت می پذیرد

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

طبقه بندی بازار:

❖ بازار رقابت کامل

❖ بازار رقابت انحصاری

❖ بازار انحصار چندجانبه

❖ بازار انحصار دوجانبه

❖ بازار انحصار کامل

❖ بازار انحصار دو طرفه

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

بازار رقابت کامل:

- ▶ بیشمار تولید کننده و فروشنده وجود دارد
- ▶ کالاها همگن می باشد
- ▶ تخفیف ، اشانتیون وجود ندارد
- ▶ بی شمار مصرف کننده وجود دارد
- ▶ گندم و ذرت
- ▶ اطلاعات بازار در اختیار خریداران می باشد

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

بازار انحصار کامل:

▶ فقط یک تولید کننده در بازار وجود دارد

▶ جانشین نزدیکی برای کالای مورد نظر وجود

ندارد

فصل اول : مبانی علم اقتصاد

بازار رقابت انحصاری:

▶ اختلاف در محصول تولیدی فروشندگان

▶ وجود تعدادی جانشین

▶ عدم وجود انحصار کامل

فصل دوم: بازار (عرضه و تقاضا)

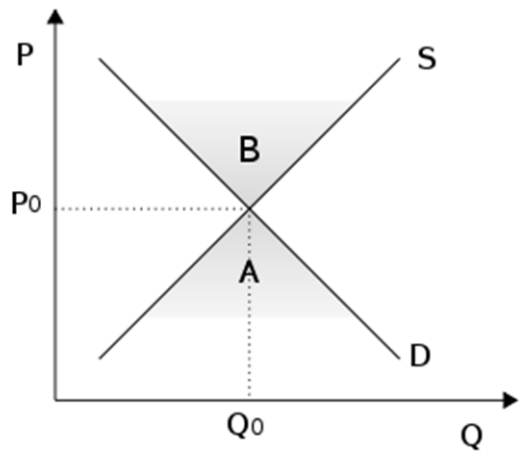
بازار : ساختمانی است که دارای دو ستون عرضه و تقاضاست

► ۱- عرضه (Supply): عرضه عبارتست از جریان کالا - خدمات به بازار برای برآوردن تقاضا. مقدار کالا و خدماتی است که تولید کنندگان حاضرند در قیمت‌های مختلف در اختیار مصرف کنندگان قرار دهند.

► ۲- تقاضا (Demand)

► مدل عرضه و تقاضا در واقع برای بازار رقابتی تنظیم شده است که در آن هیچ یک از خریداران و فروشندگان نمی‌توانند اثر زیادی بر روی قیمت بگذارند، و قیمت به صورت یک داده است.

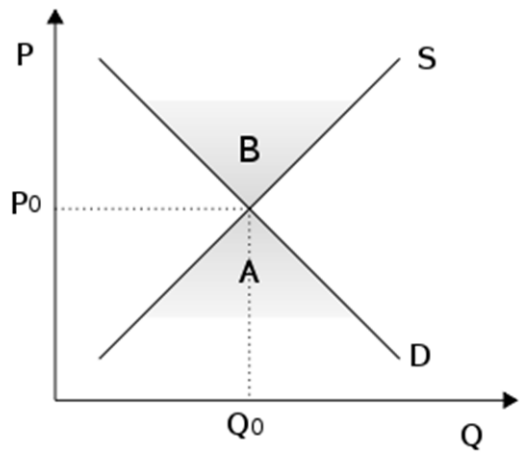

فصل دوم: بازار (عرضه و تقاضا)

اثر قیمت بر تعداد عرضه و تقاضا

► قانون عرضه: در ثابت بودن سایر شرایط مقدار عرضه وابسته به قیمت است و در قیمت بالاتر عرضه بیشتر و در قیمت پایینتر عرضه کمتر خواهد بود.

► قانون تقاضا: با ثابت بودن سایر عوامل در قیمت‌های بالا تقاضا کمتر و در قیمت‌های پایین تقاضا بیشتر خواهد بود

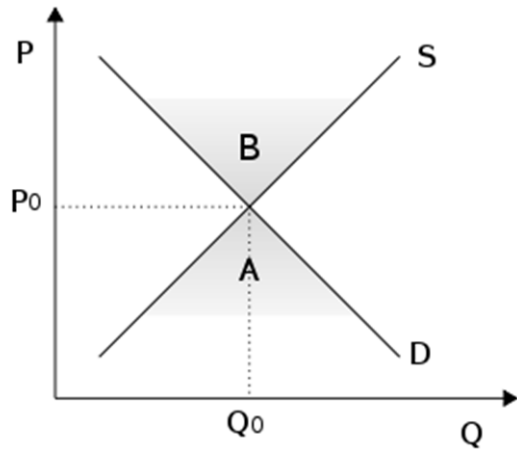
فصل دوم: بازار (عرضه و تقاضا)

اثر قیمت بر تعداد عرضه و تقاضا

در P_0 و Q_0 منحنی عرضه و تقاضا یکدیگر را قطع کرده‌اند. این نقطه قیمت تعادلی را نشان می‌دهد. قسمت A مازاد تقاضا و کمبود عرضه و B کمبود تقاضا و مازاد عرضه را نشان می‌دهد.

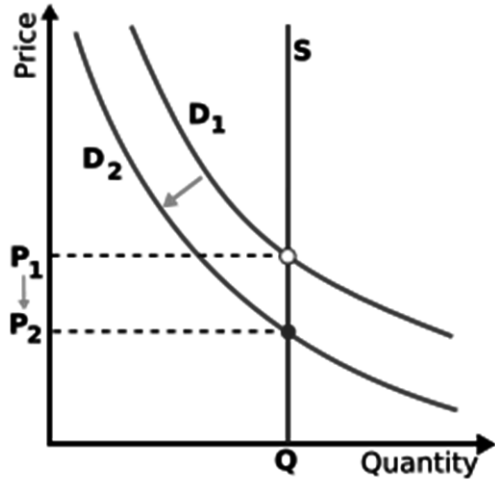
فصل دوم: بازار (عرضه و تقاضا)

اثر قیمت بر تعداد عرضه و تقاضا

در قیمت‌های بالاتر کمبود تقاضا اتفاق و باعث مازاد عرضه می‌شود. این اضافه عرضه به قیمت فشار می‌آورد و باعث می‌شود که قیمت دوباره به سطح تعادلی بازگردد.

- ▶ در قیمت‌های پایین‌تر نیز مقدار تقاضا از مقدار عرضه بیشتر می‌شود و باعث مازاد تقاضا می‌شود. این مازاد تقاضا باعث افزایش قیمت و در نتیجه بازگشت قیمت به اندازه قبل خود (قیمت تعادلی) می‌شود.
- ▶ پس از اینکه قیمت به تعادل رسیده این قیمت میل به استمرار و باقی ماندن دارد.

فصل دوم: بازار (عرضه و تقاضا)

انتقال تابع عرضه و تقاضا

عرضه ثابت است

با کاهش قیمت ، منحنی تقاضا به سمت چپ متمایل شده است

فصل دوم: بازار (عرضه و تقاضا)

مثال: با توجه به جدول روبرو به سوالات زیر پاسخ دهید

P	Qd	Qs
12	4	10
11	6	9
8	12	6
10	8	8
9	10	10

۱. معادله عرضه را بدست آورید.

۲. معادله تقاضا را بدست آورید.

۳. منحنی عرضه و تقاضا را رسم نمایید.

۴. نقطه تعادل قیمت را محاسبه کنید.

فصل دوم: بازار (عرضه و تقاضا)

کشش قیمتی عرضه و تقاضا

$$e_d = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P} = \left(\frac{\Delta Q}{\Delta P} \right) \times \frac{P}{Q}$$

معکوس شیب

مثال: معادلات عرضه و تقاضای زیر را در نظر بگیرید. کشش قیمتی تقاضا و عرضه را محاسبه نموده و نقطه تعادل قیمت را بدست آورید.

$$P = 0.5Q_s + 2$$

$$P = -0.5Q_d + 14$$